

GROENINGER

COURANT.

ALGEMEEN

VOOR

STAD GRONINGEN

DAGBLAD

DE

EN OMMELANDEN.

AANBESTEDING.

Vrijdag, den 6 September 1839, des voormiddags te 11 uren. Een der appartementen van het Provinciehuys te Groningen, zal door den STAATSRaad, GOUVERNOR van de PROVINCIE GRONINGEN, of, bij deszelfs afwezigheid, door een der LEDEN van de GEDEPUTEERDE STATEN, in het bijgaande HOOFDINGENIEUR van den Waterstaat in deze Provincie, onder nadere approbatie, worden aanbesteed:

1. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

Vooreerst op nieuw worden HERBESTEED:

2. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

3. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

4. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

5. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

6. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

7. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

8. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

9. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

10. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

11. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

12. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

13. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

14. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

15. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

16. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

17. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

18. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

19. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

20. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

21. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

22. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

23. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

24. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

25. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

26. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

27. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

28. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

29. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

30. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

31. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

32. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

33. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

34. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

35. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

36. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

37. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

38. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

39. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

40. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

41. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

42. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

43. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

44. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

45. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

46. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

47. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

48. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

49. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

50. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

51. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

52. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

53. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

54. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

55. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

56. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

57. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

58. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

59. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

60. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

61. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

62. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

63. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

64. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

65. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

66. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

67. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

68. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

69. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

70. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

71. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

72. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

73. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

74. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

75. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

76. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

77. De Afbreiding der Zeeuwingen, wederzijds Delfzijl, met de leverantie van Noodmaterialen, ten behoeve van de Perzische troepen, tot den 31 Mei 1840.

78. Het Verheffen, Begruiten en Begruiten van het eerste perceel van den zoogenoemden Dijkweg of Kieweg van Middelland naar de Loppersommer-Kluisbrug.

79. De Aanbestedingen zullen geschieden bij inschrijving en opbod.

80. De Bestekken, waaraan de bovengemelde Aanbestedingen zullen plaats hebben, zullen op de gewone plaatsen ter lezing liggen.

med, en sedert men hier gezien heeft, hoe de vruchtelooze lierwaarts gekomen is, gezeant te Parijs door de hooge staatkundige kringen is ontvangen, is de goede handhouding tusschen onze bewindslieden en de Fransche weder merklijk verbeterd. Dit is er niet op gebeterd, nu men de lucht gekregen heeft van eenen nieuwen ministerie, die in Frankrijk tegen Tunis wordt uitgerust. Het ministerieel avondblad heeft deswege schamper uit, en brengt zulk een onderzending in verband met het gekoosde plan, hetwelk aan Frankrijk toeschrijft, om geheel de Afrikaansche Middellandsche Zee te bezetten. » Er worden, zoo het schijnt, toebereidschap gemaakt (zegt gemeld blad) voor een expedite, op eenen vrij uitgebreide schaal, den Bey van Tunis, die opgesicht wordt, om zijne grensvesting Kaff over te nemen, welke de grens van zijn geheel land uitmaakt, en de galle schiereilanden van de Middellandsche Zee, die hij regeert, van het Rijk van Tunis af te scheiden. » Het ministerieel avondblad schijnt te maken. De hertog van Orleans zal oversteeken, om den glans zijns naams aan de te ondernemen uitdaging te leenen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 24 Augustus.

Ten einde de handelsbetrekkingen met Frankrijk meerder uit te breiden, heeft de Shah van Perzië den heer Henri Dolfus tot zijnen consul-generaal te Parijs benoemd.

Men verneemt, dat de graaf Damas naar Perzië vertrekt, om het leger van den Shah te gaan organiseren, en meer dan vijftig Fransche officieren en onderofficieren zich verbonden hebben, om in Perzijsche dienst te treden.

— Bij de prijsuitdeeling aan de leerlingen van het Koninklijk kollegie van Orleans heeft een zeldzame plegtigheid plaats gehad. De graaf Simons, het oudste lid van de Kamer der Pairs, die met zijnen zoon, den burggraaf van de Looze, dit kinderleest bijwoonde, heeft, op verzoek van den rector, aan zijnen achterkleinzoon, den jongen Edgar Simons, leerling van de zesde klasse, den prijs, die voor hem bestemd was, uitgereikt.

— De berichten van de Spaansche grenzen melden, dat de oproerigen onder de Carlisten, op de aanradering van den generaal Elie, met eenen genoegzamen magt, om hen tot onderwerping te noodzaken, beloofd hebben tot hunnen plicht weder te keeren, zoodra twee parlementairen, door hen aan den Carlos gezonden, terug zouden gekomen zijn. Hiermede heeft Elie genoeg genomen en zijne troepen halt laten maken. Men heeft alle hoop, dat het hem gelukken zal den opstand zonder bloedvergieten te dempen. Het getal der opstandelingen wordt op ongeveer twaalfhonderd begroot. Don Carlos is den 18den van Tolosa vertrokken en moest twee dagen daarna een gesprek met Marotto te Ormaistegui hebben. Men verhaalt, dat hij voornemens was zich naar Biskaye te begeven.

Naar men verzekert, heeft Marotto de aanslagen van zijne vijanden, eigenlijk van de Apostolische partij, vrijdeld, en niets verloren van zijn vermogen op den Carlos.

Ter beurs loopen geruchten omtrent een waarschijnlijke schikking tusschen de oorlogvoerende partijen in Spanje.

Van den 25sten. Naar luid der officiële avondbladen, heeft het bewind, met een telegrafische dépêche van Marseille, bericht ontvangen, dat den 5 Augustus een stoomboot van Konstantinopel ter reede van Alexandrië is gekomen, aan boord hebbende een adjudant van den Franschen ambassadeur aldaar, den admiraal Roussin, belast met eenen brief van de ambassadeurs der vijf Mogendheden, bij welke van den Onderkoning van Egypte, namens deszelfs Mogendheden, werd gevorderd, om de Turksche vloot weder uit te leveren.

— De télégrafische dépêche, waarbij bericht wordt, dat een aide-de-camp van den admiraal Roussin te Alexandrië is aangekomen, om, namens de vijf Mogendheden, de Turksche vloot op te vorderen, geeft aan de dagbladen der tegenpartij ruime stof tot scherpe aanmerkingen tegen de Fransche regering. Onder anderen, laat de republikeinsche National zich daaromtrent op de volgende wijze uit:

» Alzoo, heitene het Gouvernement der Tuilleries, veertien dagen geleden, geweigerd heeft, in overeenstemming met Engeland, zijnen bondgenoot, te doen, verricht hetzelfde thans geheel alleen, om der vier groote Mogendheden welgevallig te zijn. Aan genen kant der Pyreneën in 1823, en in België sinds 1830, hebben onze krijgslieden de smartelijke zending gehad, om zich te vertooven en te handelen als gendarmes van het Heilig Verbond; de beurt van onze zeelieden zal weldra volgen. Wat zal indardaad onze vlootdoen; zoo Mehemed-Ali weigert zich te onderwerpen? even als onze onwaardige ministers, aan de bevelen van die onbekende meesters, welke de overwinning hem niet heeft gegeven, gehoorzamen. Onze vloot zal de Egyptische zeemagt gaan bestrijden en des noods vernietigen; een nieuw wapenfeit, nog verfoeilijker en onzianiger, dan dat van Navarino. De vruchten van onze roemrijke onderneming in Egypte; de vruchten van zoo vele pogingen, en van zoo veel genie en moed, sinds 20 jaren door de Franschen aan de boorden van den Nijl aangewend, om aldaar den invloed en de populariteit van hun vaderland te verheffen; een onmetelijke staatkundige, maritieme en commerciële toekomst; alles zal in weinige uren opgeofferd worden aan de schandelijke zucht, om een ondergeschikte plaats in de raadsragen der Koningen te vervullen. Zulke lafhartige verraderijen, zulke bloedige vernederingen wekken aanmerkingen van een onnoembare bitterheid op. Tegenover dergelijke wonden, aan de waardigheid en de fortuin van Frankrijk toegebracht, gevoelt men, dat de Bourbons steeds regeren, en men bevat al den omvang van de September wetten.

BELGIE.

BRUSSEL den 26 Augustus.

Men meldt uit het Luxemburgsche, dat de commissarissen Woensdag te Capellen weder een bijeenkomst hadden gehad, en dat in dezelve was bepaald, dat voortdurend Martelange, ten westen van den steenweg, met en behavens den weg geleend, aan België, en de woningen ten oosten van denzelven aan het groot-hertogdom Luxemburg zouden verblijven.

NEDERLANDEN.

's GRAVENHAGE den 26 Augustus.

Onlangs is door een der heeren gouverneurs aan het hoofdbestuur inlichting gevraagd, of en in hoe verre, sedert dat de overeenkomsten met België zijn bekrachtigd, certificaten van voldoening aan de nationale militie, aldaar afgegeven, gehouden kunnen worden voldoende te zijn, om daarop de hier te lande wonende of zich alhier ophoudende Belgen ten huwelijk op te nemen. Ter beantwoording van deze vraag en tot wegneming van den hieromtrent reeds gerezen twijfel, heeft Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken de heeren gouverneurs verwittigd, dat, ten gevolge van de bekrachtiging van de overeenkomst met België, het tot dat Rijk behorende grondgebiel thans, in opzigt tot Nederland, als vreemd land zijnde te beschouwen, hieruit alzoo voortvloeit, dat zoo min als door eenig authentiek bewijs, bevattende de vervulling der verplichtingen ten aanzien van de krijgswet in het land binner geboort, b. v. Pruisen, Hannoveran, enz., de voldoening of niet-voldoening aan de wet op de nationale militie hier te lande kunnen bewijzen, te dien effekte, dat de belanghebbenden zouden kunnen geacht worden, daardoor ontheven te zijn van de overlegging van het, bij art. 179 der wet van den 8 Januarij 1817, gevorderde certificaat L. L., even zoo ook een in België afgegeven certificaat van voldoening aan de nationale militie, al ware het ook, dat deze verplichting vervuld was, ten tijde toen de beide nu afgescheidene Rijken nog vereenigd waren, tot voormelden einde als onvoldoende is te beschouwen. Geboren Belgen derhalve, die hier te lande een huwelijk verlangen aan te gaan, en niet in de tegenwoordige Nederlanden, maar in gemeenten, thans tot België behorende, de verplichtingen ten aanzien der nationale militie vervuld hebben, moeten, met opzigt tot de toepassing van het aangehaalde wetsartikel, even als alle andere vreemdelingen behandeld worden, dat is, zij moeten alvorens ten huwelijk te kunnen worden toegelaten, zoo zij niet vallen in de termijnen der wet van den 21 December 1824 (Staatblad no. 70), van de voldoening van deze verplichting

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN den 24 Augustus.

In het Lagerhuys heeft lord Palmerston de berichten omtrent de eenstemmige tussenkomst der vijf Mogendheden in de Turksche zaken bevestigd, met bijvoeging, dat geene verstoring van den vrede in het Oosten te vreezen was, ten ware eenige nieuwe oorzaak tot twist ontstond, die zich echter in dit oogenblik geenszins liet vooruitzien.

— Te Manchester en in de naburige steden was het, volgens de laatste berichten, volkomen rustig; in eenige omliggende dorpen hadden volksoploopen plaats gegrepen, aan welke echter door de militairen spoedig een einde was gemaakt. Nog bleef een groote menigte werklieden weigeren tot den dagelijkschen arbeid terug te keeren.

— Men verzekert, dat het Parlement aanstaanden Dingsdag, den 27 Augustus, zal gesloten worden door H. M. in persoon. Aan deze laatste omstandigheid wordt dijnast bijzonder gewigt gehecht, vermits een onzer dagbladen, met bijvoeging van vele omstandigheden, gesproken heeft van een aanstaand huwelijk van de Koningin met eenen prins van Saksen-Koburg, tweeden zoon des regerenden hertogs; van wijk huwelijk in de sluitings-aanspraak melding zoude zijn gemaakt.

De etiquette zoude alsdan niet hebben medegebragt, dat de Koningin die aanspraak zoude hebben gehouden; commissarissen zouden het hebben gedaan. — Een ministerieel blad spreekt het berigt echter tegen. Sommigen meenen intusschen, dat hetzelfde niet geheel ongegrond is, en men bij de aanstaande zitting des Parlements daarvan meer zal vernemen.

— Prins Lodewijk Napoleon doet thans een uitstapje naar Schotland.

— Sedert het kabinet der Tuilleries geweigerd heeft een krachtigen maatregel te nemen, gezamenlijk met het onze, tot terugvordering van de Turksche vloot van

hier te lande doer blikken, of zulks, om welke redenen ook, niet kunnende doen, door Z. M. worden ontheven van de overlegging van het certificaat. I. 1.

— Men vernemt, dat Z. Exc. de heer *Bais le Comte*, minister plenipotentiaris van Frankrijk bij dit hof, die onlangs een uitstapje gedaan heeft naar Zeeland en Noord-Holland, zich tot dat zelfde einde eerstdaags naar Vriesland zal begeven. Men verzekert, dat Z. Exc. alle zoo industriële, als maritieme, en commerciële etablissementen, welke hier te lande bestaan, met de uiterste aandacht gadeslaat, en gaanszins te leere gesteld wordt in de verwachting, welke Z. Exc. omtrent den bloei en de welvaart van dit land gekoesterd heeft.

Van den 27sten. De Hooge Raad heeft zich niet verenigd met de Geldersche uitspraken, maar overwogen, dat het naar art. 367 van het Code de Procédure naar de wet van den 16 Mei 1829 een versichte van laster is, dat een individu een conque of eene autoriteit beledigd zij; dat ook, al verstond men door het postkantoor de beambten van hetzelfde, nog geen hunner individueel zondig kon worden gezeen; dat voorts een postkantoor ook geen gezag of zedelijk lichaam is, dat geen gezag uitspreekt, en naar de bestaande reglementen niet als lichaam kan worden dus het beroep in cassatie van den uitgever der *Arnhemse Courant* is gegrond, dat van den procureur-generaal van Gelderland is ongegrond; dat hier, om bovenaangehaalde redenen, ook art. 375 en 471, no. 11, van geen toepassing zijn; weshalve de Hooge Raad het arrest van het hof van Gelderland heeft vernietigd, en voorts, regt doende ten principale, verklaard heeft, dat het aan den heer G. A. Thiene te last gelegde feit NOCH MISDAAD, NOCH WANBEDRIJF, NOCH OVERTREDING oplevert, denzelven van alle regtsvervolging te dezer zake heeft ontslagen en gelast, dat de kosten van het proces zullen worden gedragen door den Staat.

Neen, de vrijheid der drukpers zal bij ons niet vergaan; dank zij den Hoogen Raad!

AMSTERDAM den 27 Augustus.

Men berigt ons uit Antwerpen, dat de Nederlandsche commissarissen, ter gelegenheid van de Koningsverjaardag, aan eenen vriendenappetijken maaltijd hebben vermaand, waarbij ook, onder anderen, de Nederlandsche agent aldaar tegenwoordig was, en dat dit zoo blijde gebeurtenis, naar gelang van plaats en omstandigheden, op eene der zaak waardige en gepaste wijze, maar vooral met wettige belangstelling is gevierd.

Ook de Vrijmetselaren aldaar, even als die te Brussel, Luik en Gent, hebben dien heugelijken dag statig en broederlijk gevierd, en op een en hetzelfde, daartoe onderling bepaalde uur, eenige toepasselijke dichtregelen aangeheven, die nog altijd van liefde voor en gehechtheid aan het geëerbiedigde hoofd van Nederlands staat getuigen.

— Omtrent de doorlopende tentoonstelling van schilderijen, teekeningen, gravures en andere kunstvoortbrengselen, welke, in verband met eene tweemaandelijksche veiling, alhier eerlang zal geopend worden, vernemen wij nader, dat zij zal plaats hebben in daartoe opzettelijk ingerichte zalen, in het lokaal van den heer H. Kerckhoff, op den Vijgendam no. 31, en onder zijner directie.

Het prospectus van deze onderneming ligt ter perse. De voorwaarden zijn zoodanig, dat zij ons voorkomen den bijzaten verdienen van ieder, die de schilderkunst beoefent, of belang daarin stelt.

— Met de haringvisserij gaat het, tot nu toe, merklijk minder gunstig, dan in het voorgaande jaar. Terwijl toen in de maand Augustus reeds genoegzaam de geheele vloot aan geweest was, en zich voor de tweede reis in zee bevond, zijn nu in het geheel nog maar 42 schepen binnengekomen, als: van Vlaardingen 2, 31, Maatsuis 2, Eekhuizen 3 en Amsterdam 6, en waren derselver aanbrengraten, met betrekking tot de hoeveelheid, niet meer, dan zeer middelmatig. De haring, doorgaans van zeer goede kwaliteit, is meestal bij de aankomst dadelijk verkocht, en is de tegenwoordige voorraad mede zeer onbeduidend. De prijzen zijn thans: volle haring f 325, maatjes f 350 per last; volle haring f 1.80, maatjes f 1.90 per 1/2 ton.

Van den 28sten. De Spaansche fondsen hebben gisteren te Antwerpen eene belangrijke rijzig ondervonden. De redenen, welke voor deze prijsverbetering worden opgegeven, zijn de volgende, welke wij overnemen voor hetgeen zij zijn en derhalve zonder voor de echtheid derzelve te willen instaan. Wij doen dit te minder, daar die berigten van een' zeer gewigtigen aard zijn en, indien zij waar bevonden worden, aan de aangelegenheden in Spanje eenen geheel anderen en voor de constitutionelen in Spanje volkomen gunstigen keer zouden geven.

Volgens deze tijdingen dan, zoude Don Carlos zijn zaak als verloren beschouwen en derhalve zelf voorgesteld hebben, om zijn koninkrijk te treden. Hij biedt aan, zegt men, om de kroon van Spanje af te leggen, en de burgerlijke en militaire domeinen teruggeve en 2) aan zijnen oudsten zoon den troon na het overlijden der Koningin Isabelle toe te zeggen. Een persoon van hoog aanzien zoude zich thans reeds te Londen bevinden en in last hebben, om die voorstellen te doen aan lord Palmerston, met welken hij bereids onderscheidene conferenties heeft gehad. Men zegt ook nog, dat de onderhandelingen zouden worden voortgezet te Londen en niet door lord John Hay, welke dezelve met de Carlistische generaals heeft begonnen.

ROTTERDAM den 26 Augustus.

Zekere *Abraham van Een*, koekebakkersknecht, woonachtig ten huize van zijn meester *Jan van Walraven* alhier, klaagde in den morgen van den 24 dezer over buikpijn, enz. en begaf zich dien ten gevolge te bed; — eerst in den namiddag van dien dag liet hij zich aan een' zijner medebedienden uit, dat hij, als zijn leven moede zijnde, eenige zoogenoemde rattenkoekjes (ter vergiftiging van ratten en muizen bestemd en uit een mengsel, gedeeltelijk ook uit rattenkruid bestaande, te zamen gesteld), die in een' winkel in het Hang te koop waren, had gekocht. De gen. van Een is nog dien zelfden avond naar het gasthuis vervoerd, alwaar hij dan ook spoedig overleden is. — Naar het schijnt, laat de justitie zich aan deze zaak gelegen zijn.

— Men meldt ons uit Gouda: Het vieren van 's Konings verjaardag heeft voor deze stad een bedroevend aandenken achtergelaten; *Johannes Stevens*, schipperknecht, en *Servas de Bruin*, secondant onderwijzer te Schoonhoven, zijn bij die gelegenheid beide door schietgeweer zoodanig getroffen, dat eerste meldde, die een schot in het achterhoofd heeft bekomen, reeds is overleden, terwijl de tweede in het aangezicht zoodanig is verwond, dat, wanneer hij in het leven mogt behouden blijven, vermoedelijk het gezigt zal verloren hebben. — *Hendrik van Leeuwen*, touwslager, en *Martinus Smits*, beide alhier woonachtig, zijn als daders van dit gepleegde misdrijf (hetwelk niet aan ongeluk, maar meen bepaald aan opzet moet toegeschreven worden) gearresteerd en aan de justitie overgeleverd geworden. — Wenschelijk ware het, dat kraachtadige maatregelen genomen wierden, om het schieten binnen den bebouwen kring der gemeente te beletten, daar meermalen gebleken is, dat vuurwapenen in de hand van ongeoeffenden de schromelijkste gevolgen kunnen na zich slepen.

HAARLEM den 26 Augustus.

Gisteren heeft men den geheelen ijzeren weg tot Amsterdam bereiden met den stoomwagen *de Snelheid*, waarachter drie rijtuigen, voor het vervoer van passagiers, waren aangespannen. Vermits men, om bijzondere redenen, slechts weinig meer dan de halve stoomkracht had aangewend, en daarbij, ten aanzien van de hellingen en bogten van den dijk, te Halfweg eene meer dan gewone smalzigheid in acht nam, is de togt in 45 minuten heen, en in 43 minuten terug afgelegd. Alles is in orde bevonden; de afscheider, niet den zondag en het fraaie weder, vele rijtuigen op den weg lange de vaart waren, zijn slechts zeer weinige paarden door dat ongewone schouwspel eenigzins ontrust geworden.

De dienst eenmaal naar behooren ingerigt zijnde, zal de weg in veel minder dan een half uur kunnen worden afgelegd.

GRONINGEN den 28 Augustus.

Op eene geheel andere wijze, dan tot dusver volksfeesten elders in ons Vaderland en ook hier gevierd werden, herdacht men heden ter dezer stede dankbaar en vrolijk de belangrijke verlossing onzer stad in 1672.

In plaats dat anders vaderlandsche feesten hier werden aangekondigd door het uitsteken van vlaggen uit onze torens en andere publieke gebouwen, waren heden de woningen der ingezetenen daarmede reeds vroegtijdig versierd.

In plaats dat anders om 8 uren het carillon bespeeld werd, om de ingezetenen tot vreugde op te wekken, werden er heden op dit uur meer dan duizend artsen vervrolijk, door dadelijk genot van voor hen anders niet te verkrijgen spijze, en gaven hunne kinderen daarover hunne vreugde te kennen, door intusschen langs onze straten en bij de gebouwen, waar de spijzuitdeeling plaats had, vrolijke feestgezangen aan te heffen.

Om 10 uren verenigden zich onze stadgenooten in onderscheidene bedehuizen, om Godsdienstig de groote gebeurtenis te herdenken, welke heden verjaarde. Bijzonder indrukwekkend was deze plegtigheid in het grootste der kerkgebouwen, aan de Hervormde eeredienst gewijd, wegens de bijzonder tahljke schare, welke daar was opgekomen, die inderdaad alleen reeds door dit aantal een indrukwekkend gezigt opleverde; want zelden was deze kerk zoo gevuld met toehoorders als in dit plegtig uur, zoodat men bijna letterlijk zeggen kon, dat er niemand meer in kon. Veel liep daartoe te zamen: het oogmerk dezer Godsdiensteoefening op zich zelve, de Godsdienstige herdenking der verlossing van 1672; de omstandigheid, dat te ver en bij zulk eene gelegenheid in alle drie hoofdkerken werd geple-

dikt, nu slechts in ééne; de beroemdheid van den kerklijken redenaar, dien men wist, dat hier zoude voorgaan, en eindelijk de afwisseling der gezangen, welke er gezongen zouden worden door de met roem bekende zangverenigingen, onder directie van den Onderwijzer B. SMIT.

Naar werd de plegtigheid van dezen dag vervolgens verhoogd door de parade van de schutterij en het garnizoen, die er vervolgens gehouden werd, en door de omstandigheid, dat juist deze dag gekozen was tot de plegtige overname van het vaandel der mobilie aan de dienstdoende schutterij.

In den namiddag van den Feestdag volvoerde de Commissie tot regeling der algemeene feestvieringen van den 24 en 28 Augustus het vroeger gevormde plan, om onze stadgenooten op een voor hen geheel nieuw, maar zeer leerzaam en elders zeer waardevol schouwspel te vermaaken. Toen deze Commissie, nu ruim een jaar geleden, uit het midden der burgerij benoemd werd, om de algemeene feestvieringen, eerst alleen ter herdenking van de merkwaardige verlossing onzer stad in 1672, te regelen, valte zij al aanstonds het voornemen op, om van deze gelegenheid gebruik te maken tot behoeven van eene poging, om eene betere, eene meer veredelende rigting te geven aan onze Nederlandsche volksfeesten, welke over het algemeen bij die van de volken der oudheid en zelfs van naburige volken zoo zeer achterstaan.

Daartoe had de Commissie reeds in het begin van dit jaar eenige toestellen tot geschikte lichaams oefeningen voor jonge lieden laten vervaardigen, om daarmede op dit feest eene openlijke proeve te geven van hunne vorderingen in een gedeelte van de volksopvoeding, dat onder ons dusver te zeer verwaarloosd is, en dat veel kan stelen aan de algemeene klachten over toenemende zwakheid der lichamen bij het aankomend geslacht. Hij toch, welke in deze oefeningen der jongelieden, die heden deze proeve gaven, niets meer zag, dan een bloot schouwspel tot vermaak van het volk — die zou den hooger en niet vatten, welke in deze oefeningen gelegen is, en dien de Commissie daarmede bedoelt bij ons volk te ontwikkelen. Deze jongelingen waren diagens, welke sedert den 1 Januarij dezes jaars door vijf en goed gedrag de meeste goedkeuring bij de voorvoren hebben in de stad, en tevens alhier, alsmede diagens, welke een Volksschool hebben van het industrieel onderwijs, dat door het Departement Groningen van de Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid voor toekomstige handwerkslieden hier ter stede geopend is. Het is hun als eene beleuning en tevens ter aanmoediging in hun werk vergund geworden, in deze oefeningen te deelen.

Die oefeningen zijn sedert het begin van dit jaar iedere Zaterdag morgen van 8 tot 9 uren gehouden in de Manege onder toezigt van den Onderwijzer Rijkman en zijnen tweeden zoon, die door deze hunne belangeloze opoffering van tijd en moeite weder nieuwe aanspraak hebben gekregen op de erkentenis hunner stadgenooten.

Deze leerlingen verzamelden zich ten getalle van ruim vijftig, te een uur, ten huize van den Voorzitter van de Commissie tot de feestvieringen, en ontvingen hier hunne voor deze feestviering vervaardigde klederen, bestaande in lange witte broeken, witte overhemden en ronde witte strooijen hoedjes, op eene vaderlandsche wijze, aan de een zijde opgeslagen, en voorts met oranjelinten en frische cinkelakjes versierd.

Alsdan gekend vertrokken zij te twee en in plegtigen optocht over de groote markt en door de Herestraat naar het lokaal der stad gelegene veld, voor deze oefeningen gereed gemaakt.

Vooraf gingen de Muzikanten der Schutterij, die beurtelings Nederlandsche liederen speelden, welk deze jongelingen met eenige gezangen begeleidden of afwisselden. Op de Muzikanten volgden twee jongelingen, van welke de een eene Oranje, de ander eene Nederlandsche vlag droeg. Hierop volgde een ander, die op eene hooge staak, ingelijks met eene Nederlandsche vlag bekroond, de lauwerkransen voerde, waarmede de hoofden der overwinnaars bekroond zouden worden, en welke gevolgd werd door twee bedienden der Commissie, die de nu nog doorzichte steklenige vlag voor het oog bedekte, premien droegen, welke na volmondig afsluiten van de overwinnaars zouden worden uitgereikt.

Hierop volgden de leerlingen bij paren, van welke de acht eersten vier met groen versierde begen droegen, die zoo aanstonds mede voor den wedstrijd zouden dienen.

Zoo door hunne bevallige kleding, als door hunne vrolijke gezangen, en door de nieuwheid der zakk, trek dege toman de algemeene belangstelling op hunnen weg, zoodat het getal der toeschouwers allengskans zoodanig aangroeide, dat men, bij de poort gekomen, moeite had om de menigte te gaten. Alles ging echter met de meeste orde. Zoo lang zij de stad in trokken, bleef de menigte voor dit feest vervaardigde liederen, maar zoodra zij hunne klederen hadden afgelegd, lieven zij het heden aan van Dr. G. Z. van

Komt naar buiten, komt naar buiten

In het schoon bebloemde veld, enz.

Het tot kampplaats bestemde veld was van wege de Commissie zeer doelmatig met eene menigte van vlaggen versierd en voor de aanschouwers met planken belegd, en daarin waren door de timmerlieden MAAS en ERNESTEN voor hunne rekening amphi-theaterswijze oplopende banken gebouwd tot zitplaatsen voor ruim 600 personen, en was tevens de stads tent geplaatst voor de Directie en voor de kampspelers, en nog eene andere tent door den Kastelein van Dijk voor de overige toeschouwers en hunne gasten. — Toen de trein in dit veld aankwam, werd die door hetzelfde zangkoor van den onderwijzer SMIT, hetwelk zich in deze feestdagen zoo zeer aan het Groninger publiek verpikt heeft, alhier verwelkomd met een vrolijk gezang, en nu werden de oefeningen begonnen en voortgezet volgens het daarvan te veru door dit blad medegedeeld Programma. — Zij werden beurtelings door trommelslag of muziek, naar den aard der oefeningen, begeleid, en na den afloop van elke oefening werd de overwinnaar met een lauwerkrans bekroond en hem uit eene menigte voortdanden zijnde voorwerpen — naar de meerdere of mindere moeilijkheid in klassen verdeeld — keus gegeven, om zelf een' prijs te kiezen. Deze prijzen bestonden in een zilveren horologie, zilveren cigaarpijpjes, zilveren pijnpitpijzers; verder tabaksdoozen van onderscheidene waarde, fraaie pijpen of pijpzetters, eigarenkokers, horologiekettingen, brievenasschen, tabakszakken; enkele kledingstukken of stukken voor huishoudelijke gebruik, enz.

De namen der overwinnaars zijn:

Th. Bouland, viermalen bekroond; H. Scheeris, driemaal; J. Hofstede, driemaal; E. Nieboer, driemaal; W. Middendorp, driemaal; H. Haupt, tweemaal; H. van Wijk, tweemaal; K. Bolsbergen, tweemaal; G. Geertsema, tweemaal; G. C. H. Glotblicher, tweemaal; P. Venema, tweemaal; J. Dagelet; P. van der Wal; W. Huyser; B. Barré; K. Temming; J. Goetier; J. Magné; J. van Oosten; H. Everhard; W. Bakker; J. Meis.

Had de overwinnaar zijne keus van den prijs bepaald, dan werd dit uitgetrokken en de gekozen prijzen werden afzonderlijk gelegd tot na den afloop der geheele plegtigheid, toen dezelve met eene even hartelijke als gepaste aanspraak van den eerstbenoemden der kampregters, den Heer Mr. A. L. WICHERS, aan de overwinnaars werden uitgereikt, hetwelk door een algemeen gejuich van *Leve de Koning!* besloten werd.

Aan hem, die geen' prijs behaald hadden, werd door een' der Leden van de Commissie een boekgeschenk ter hand gesteld, bestaande in het werkje van onzen stadgenoot A. HASELHOFF, over het beleg en ontsiet van Groningen in 1672.

Nu werd aan ieder der kampspelers een krentel en hier aangeboden, en nadat zij dit genuttigd hadden, werden de overwinnaars naar drie wagens geleid, rijkelijk met vlaggen versierd, op welke zij onder vrolijke gezangen de stad binnen trokken. Bij de poort werden zij begroet door de overige leerlingen van de stadscholen, welke zich inmiddels daar aan de oost- en westzijde geplaatst hadden, en vervolgens hunne bekroonde medeleerlingen al zingende volgden tot aan de Manege, waar de trein uiteenging.

Des avonds was er te 6 uren op de Groote Markt muziek van de Horenblazers van de 8ste afdeling infanterie en werden er te 8 uren onschadelijke vuurwerken afgestoken en op oud vaderlandsche wijze vreugdevuren ontstoken; terwijl er inmiddels in den schouwburg vertoond werd het te voren door middel van dit dagblad aangekondigde stuk: *De Zegepraal van Groningen, of het Bolscher van Nederlands Vrijheid in 1672*, nieuw geschiedkundig Vaderlandsch Tooneelspel in drie Bedrijven, door den Heer Mr. T. P. TRELSING. Dit stuk werd niet geoorloofd ontvangen, en, zoo dikwerf het gezegden gold, rakende het geklede huis van Oranje, Nederlands Vrijheid, de dapperheid en de volharding der Groningers, was de toejuiching ondubbelzinnig. Het publiek was zeer tahljik. De schrijver van het stuk zoowel als de uitvoering van hetzelfde, en de nieuwe, welingerigte decoratiën, werden met regt geprezen. Over het kwalijk gekozen nastuk zullen wij zwijgen.

Over de geheele feestviering, de voorbereiding, de inrigting en den afloop derzelve moet dit nog worden aangemerkt, dat men door dezelve vooral getracht heeft voor alle klassen van ingezetenen, ook inzonderheid voor de lagere klassen, een te zijn en voor deze en op deze te werken, door ze tot vrolijkheid en tevredenheid te stemmen en tot dankbaarheid op te wekken en alzoo een *Volksfeest* te houden in den waren zin des woords. Van daar, dat men de Gymnastische spelen daargesteld heeft vooral voor de lagere klassen, en dat men de jongelingen, die daarin hebben deelgenomen, op alle wijzen heeft trachten aan te moedigen en te verzoeken, opdat

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 277: 1001-1005.

Tē Groningen, ter Boekdrukkerij van C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, in de Oude Beteringestraat. (Met autorisatie.)